

Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt
North Plaza, Koning Albert II –laan 7, 1210 Brussel
T. +32 2 553 13 53 +32 2 553 13 50
www.vreg.be info@vreg.be

Eerste VREG-rapport

“Stand vrijmaking Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt”

- 11 juni 2002 -

Inleiding door de voorzitter

Vlaanderen hanteert een ambitieuze kalender voor de vrijmaking van de elektriciteitsmarkt. In de vrijmaking onderscheiden we vijf etappes, waarvan de eerste twee op federaal vlak beslist werden:

- de eindafnemers die meer dan 100 GWh per jaar verbruiken waren reeds vrijgemaakt door de Wet van 29 april 1999;
- Vanaf 31 december 2000 werden de eindafnemers met een verbruik van meer dan 20 GWh als in aanmerking komende afnemers beschouwd,
- Vanaf 1 januari 2002 werden de eindafnemers die meer dan 1 GWh per jaar verbruiken op basis van het verbruik op de locatie en met inbegrip van zelfopwekking, vrije ("in aanmerking komende") klanten.
- Op 1 januari 2003 zullen ook de eindafnemers met een aansluitvermogen op het distributienet en op de locatie van meer dan of gelijk aan 56 kVA in aanmerking komende afnemers worden.
- En tenslotte zullen vanaf 1 juli 2003 alle afnemers in Vlaanderen vrij hun elektriciteitsleverancier kunnen kiezen.

De Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en de Gasmarkt, de VREG, kreeg een belangrijke taak in dit proces. De VREG is belast met het bewaken van de transparantie op de elektriciteits- en gasmarkt en met het mogelijk maken van vrije concurrentie binnen het kader dat door de wetgeving gecreëerd werd. Belangrijke aandachtspunten hierbij zijn de openbaredienstverplichtingen opgelegd aan de marktpartijen en de stimuli voor hernieuwbare energiebronnen, voor elektriciteitsopwekking dmv warmtekrachtkoppeling (WKK) en voor rationeel energiegebruik.

In een markt die vrijgemaakt wordt, kan niemand zich veroorloven zijn gedrag niet bij te sturen. Zowel de vroegere monopolist, de nieuwe ondernemingen die zich op de markt begeven, als de distributiemaatschappijen moeten zich aanpassen. De overheid en de afnemers zijn eveneens verplicht hun optreden helemaal te herdenken. Dat maakt de vrijmaking van de energiemarkt boeiend, maar ook complex en soms verwarrend.

De VREG wil haar taak ter harte nemen, en een onderdeel ervan is zonder twijfel meer klaarheid brengen in de ontwikkeling van de Vlaamse elektriciteitsmarkt. Dit rapport heeft precies de bedoeling om een overzicht te bieden van de situatie m.b.t. de vrijmaking van de Vlaamse energiemarkt. Dit gebeurt het beste door het bundelen van alle relevante verzamelde informatie en deze te duiden vanuit de praktijkkennis van de reguleringsinstantie.

Een tweede onderdeel is de terugkoppeling die uit de markt verkregen wordt, waardoor de VREG haar adviserende rol naar de Vlaamse Regering beter kan invullen. De VREG is zich bewust van het belang van overleg met alle marktpartijen en zal dit verder uitwerken in de komende maanden.

Dit eerste rapport behandelt enkel de elektriciteitsmarkt. Voor de aardgasmarkt moeten de uitvoeringsbesluiten bij het Gasdecreet nog uitgevaardigd worden. De Vlaamse Minister van Energie stelde voor – na advies van de VREG – de opening van de aardgasdistributiemarkt in twee fasen te laten verlopen: de afnemers die meer dan 1 miljoen m³ aardgas gebruiken komen vrij op 1 oktober 2002, de overige afnemers op 1 januari 2004.

Het is onze bedoeling vanaf nu een driemaandelijks rapport met betrekking tot de stand van de vrijmaking van de Vlaamse elektriciteits- (en gas)markt op te maken. Het tweede rapport zal de periode april – juni 2002 behandelen, het 3de rapport de periode juli - september 2002 en het 4de rapport de periode oktober – december 2002.

Deel 1

Enkele statistieken:

- **Opening van de gasmarkt in Vlaanderen:**

Verbruikscategorie	verbruik in GJ	aantal afnemers
boven 15 mln m ³	7.000.000	8
5 mln < X < 15 mln m ³	9.700.000	30
1 mln < X < 5 mln m ³	21.800.000	260
<i>totaal volume en aantal afnemers vrij vanaf 1 oktober 2002°</i>	<i>38.500.000</i>	<i>298</i>
300.000 < X < 1 mln m ³	12.800.000	600
100.000 < X < 300.000 m ³	9.800.000	1.400
25.000 < X < 100.000 m ³	11.300.000	5.500
< 25.000 m ³ °°	104.300.000	1.300.000
<i>totaal volume en aantal afnemers vrij vanaf 1 januari 2004</i>	<i>138.200.000</i>	<i>1.307.798</i>

Bron: Figas (cijfers 1999)

° Indien de Vlaamse Regering de ontwerpkalender voor de vrijmaking van de aardgasdistributiemarkt in Vlaanderen bevestigt.

°° Dit cijfer telt gebouwen met verschillende woningen als 1 aansluitpunt. Het aantal gezinnen dat afnemer is van aardgas in zulke gebouwen kan op ongeveer 100.000 geschat worden. Dit brengt het totaal aantal in aanmerking komende afnemers vanaf 1 januari 2004 (indien de Vlaamse Regering de kalender bevestigt) op ongeveer 1,4 miljoen.

- **Opening van de elektriciteitsmarkt in Vlaanderen:**

Verbruikscategorie	verbruik in GWh	aantal afnemers
<= 100 GWh	15.372	38
40 GWh < X < 100 GWh	2.404	40
<i>totaal volume en aantal afnemers vrij vanaf 31/12/2000</i>	<i>17.776</i>	<i>78</i>
20 GWh < X < 40 GWh	2.684	96
10 GWh < X < 20 GWh	2.323	168
1 GWh < X < 10 GWh	5.881	2.273
<i>totaal volume en aantal afnemers vrij vanaf 1 januari 2002</i>	<i>28.664</i>	<i>2.615</i>
250 MWh < X < 1 GWh	2.631	6.030
50 MWh < X < 250 MWh	2.857	33.431
< 50 MWh	14.176	2.992.147
<i>totaal volume en aantal afnemers vrij vanaf 1 juli 2003</i>	<i>48.328</i>	<i>3.034.223</i>

Bron: BFE (cijfers 1999)

- **Methodologie**

Dit rapport is gebaseerd op de resultaten van een bevraging van de leveranciers (zowel de houders van een leveringsvergunning als de ondernemingen die een aanvraag voor het bekomen van een leveringsvergunning lopen hadden/hebben) en van de distributienetbeheerders.

Al de gestelde vragen hadden betrekking op de periode tussen 1 januari 2002 en 1 april 2002. We peilden uitsluitend naar de in aanmerking komende afnemers op het Vlaamse grondgebied, die beleverd worden via netten op een nominale spanning lager of gelijk aan 70 kV.

De lijst van de (toekomstige) houders van een leveringsvergunning die antwoordden op de vragenlijst is als volgt: Electrabel N.V., Electrabel Customer Solutions N.V., Luminus N.V., EDF Benelux N.V., Ecopower C.V.B.A., SPE N.V., WattPlus N.V., Elektriciteitsbedrijf van Merksplas B.V.B.A., RWE Plus Belgium N.V. en Sourcepower.net N.V. Niet al deze bedrijven zijn actieve leveranciers. Zo leverden Ecopower C.V.B.A., SPE N.V. en WattPlus N.V. in de beschouwde periode niet. De VREG voegde de gegevens m.b.t. RWE Solutions A.G. zelf toe, op basis van het aanvraagdossier voor een leveringsvergunning ingediend door deze onderneming.

De actuele toestand m.b.t. de graad waarin de elektriciteitsmarkt vrij genoemd kan worden, is op twee manieren te meten:

- men kan uitgaan van de *theoretische* openingsgraad. Deze bedraagt voor de (Belgische) elektriciteitsmarkt op het ogenblik 58,3%. Deze geeft (in termen van de geleverde energie) het deel van de markt aan dat reeds vrijgemaakt is. De openingsgraad van de elektriciteitsmarkt zal als gevolg van de Vlaamse kalender toenemen van 42% in 2001, tot 59% op 1 januari 2002 en tot 68% op 1 januari 2003. Vanaf 1 juli 2003 zal het Vlaamse Gewest over een volledig vrijgemaakte elektriciteitsmarkt beschikken.
- In dit rapport proberen we echter een antwoord te bieden op de vraag “is er effectief concurrentie op de vrije markt?”. Daarvoor moeten we zowel de ontwikkeling als de effectiviteit van de concurrentie op de markt meten. De ontwikkeling van concurrentie op de markt is een dynamisch proces, dat gekenmerkt wordt door veranderingen in structuur, gedrag en prestaties, zodat het nodig is hiervoor een hele reeks indicatoren te hanteren.

Dit rapport concentreert zich op de reeds vrijgemaakte markt. Het gaat dus niet in op de nog gebonden klanten, die pas op 1 januari en 1 juli volgend jaar vrij hun leveranciers zullen kunnen kiezen.

De indicatoren die gebruikt worden voor het bepalen van de “openheid van de markt”, kunnen veel vormen aannemen:

- Ervaringen van de afnemers;
- Switchinggedrag, dwz mutaties van afnemers;
- Marktaandelen van de leveranciers;
- Prijsevoluties en andere contractaspecten;
- Toetreding en exits van leveranciers;
- Toegangsbarrières op de markt, enz...

Het gaat dus zowel om *kwantitatieve* als om *kwalitatieve* indicatoren.

Er dient ook rekening gehouden te worden met het feit dat deze markt in Vlaanderen zeer jong is, en dus nog weinig bruikbaar materiaal kan opleveren op het vlak van klantenswitches of intrede en exits van nieuwe leveranciers.

In dit eerste rapport wordt nog geen aandacht besteed aan de vraagkant van de markt, maar werd essentieel de aanbodskant ondervraagd en dus in kaart gebracht. In latere versies van dit rapport zal een luik m.b.t. de perceptie van de afnemers opgenomen worden.

Schets van de context van de Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt

- **Weinig concurrentie op productieniveau, dominante positie van Electrabel, beperkte importcapaciteit**

Hoewel het niet tot de bevoegdheid van de VREG behoort, kan in dit rapport niet om het probleem van het gebrek aan concurrentie op productieniveau voorbijgegaan worden. Zoals de federale regulator CREG reeds herhaaldelijk opmerkte, is het gros van de productiecapaciteit van elektriciteit in België en Vlaanderen nog steeds in handen van één maatschappij. Dit beperkt de mogelijkheden voor concurrentie aanzienlijk, ook op de distributiemarkt. Indien verschillende leveranciers op de distributiemarkt actief zijn, maar quasi gedwongen zijn hun elektriciteit bij één en dezelfde producent aan te kopen, kan moeilijk sprake zijn van reële (prijs-)concurrentie tussen deze leveranciers. De beperkte importcapaciteit belemmert het alternatief om elektriciteit in te kopen in het buitenland.

- **Wetgeving, complexiteit, onduidelijkheden bevoegdheidsafbakening**

De wetgeving van toepassing op de vrijgemaakte Vlaamse elektriciteitsmarkt is essentieel het Elektriciteitsdecreet van 17 juli 2000 en zijn uitvoeringsbesluiten. Toch speelt ook de federale (en zelfs Europese) regelgeving een belangrijke rol. Ook het Technisch reglement voor de transmissie en de distributie (dit laatste bevoegdheid van de VREG) spelen een bijzonder belangrijke rol.

Dit maakt meteen duidelijk dat de ontwikkeling van de Vlaamse elektriciteitsmarkt in de beschouwde periode gebukt ging onder een reeks onzekerheden. Het feit dat de netbeheerder voor het transmissienet nog niet aangeduid was, het daardoor ontbreken van definitieve tarieven voor toegang tot het transmissienet, het ontbreken van een (stabiel) technisch reglement voor het transmissienet, enz. werk(t)en belemmerend.

Op distributieniveau was de situatie vergelijkbaar. De distributienetbeheerders zijn in Vlaanderen slechts tijdelijk aangeduid. Hun tarieven hebben een voorlopig karakter en houden meestal nog geen rekening met een aantal factoren, zoals de openbaredienstverplichtingen en een aantal heffingen. Het technisch reglement distributie was nog niet gepubliceerd, enkele aangekondigde uitvoeringsbesluiten van het elektriciteitsdecreet zijn nog niet definitief. Dit alles leidde (en leidt in zeker mate nog steeds) tot onzekerheden bij de marktspelers.

- **Groene stroom en REG**

De VREG heeft ook als taak de Vlaamse groenestroomcertificaten (GSC) uit te reiken. Sinds 1 januari 2002 ontving de VREG reeds 18 aanvragen van uitbaters van productie-installaties om erkend te worden als groenestroomproducent. Het gaat daarbij om 41 installaties, met een totale geschatte jaarproductie van zo'n 164 GWh. Het gaat hierbij zowel over elektriciteit gebaseerd op wind-, waterkracht- en zonne-energie, als om installaties die werken met biomassa, stortgas en biogas (uit GFT en slib). De lijst van de producenten die reeds GSC uitgereikt kregen¹, is terug te vinden op de VREG-website.

---

¹ Hoewel deze uitreiking voorlopig nog een "virtueel" karakter heeft. Er is immers nog geen echte markt voor GSC opgestart. De nodige software om dit te realiseren komt in de loop van het tweede trimester van 2002 in gebruik.

Deel 2

• Resultaten bevraging eerste kwartaal 2002

Kunnen de afnemers kiezen uit verschillende leveranciers?

Kunnen nieuwe leveranciers hun plaats op de markt veroveren of botsen ze op toegangsbarrières in de vorm van oneerlijke concurrentie, belemmerende overheidsregels, enz?

Dit zijn de vragen die toelaten een werkelijke stand van zaken op te maken van de vrijmaking van de elektriciteitsmarkt.

Hieronder geven we de voornaamste elementen die uit de door de VREG uitgevoerde bevraging van de leveranciers en de distributienetbeheerders kunnen gepuurd worden.

Aantal actieve leveranciers

In de beschouwde periode van 1 januari tot 31 maart 2002 zijn in Vlaanderen 8 actieve leveranciers aanwezig (merk op dat dit aantal verschilt van het aantal vergunde leveranciers!).

Deze zijn niet overal, d.w.z. niet op alle distributienetten, actief. Voor het aantal actieve leveranciers per distributienetbeheerder, zie tabel 1.

Aantal actieve leveranciers per distributienetbeheerder²

Tabel 1		
Distributienetbeheerder	% vrije afnemers	aantal actieve leveranciers
AGEMerksplas	0,12%	2
GASELWEST	16,68%	4
Gemeentelijk havenbedrijf Antwerpen	2,56%	3
Gemeentelijke Elektriciteitsdienst Izegem (ETIZ)	0,16%	4
Gemeentelijke regie Essen	6,71%	2
IMEA	15,24%	4
IMEWO	12,65%	5
INTERELECTRA	15,24%	4
INTERGEM	0,00%	4
INTERMOSANE°	1,16%	0
IVEG	11,56%	2
IVEKA	10,71%	5
IVERLEK	1,12%	4
PBE	1,98%	2
SIBELGAS°	0,16%	3
VEM Nijlen Zelzate	3,34%	2
WVEM	0,62%	3
	100,00%	

° de bevraging beperkte zich tot het deel van het distributienet dat in Vlaanderen ligt.

Relateren we het aantal actieve leveranciers per distributienetbeheerder aan het aantal in aanmerking komende afnemers dat via elk distributienet bediend wordt, dan kennen we het aantal in aanmerking komende afnemers dat toegang heeft tot 2, 3 of meer leveranciers.

Ruim 88% van de in aanmerking komende afnemers in Vlaanderen heeft keuze uit meer dan 3 leveranciers via het distributienet waarop zij aangesloten zijn

Hieruit blijkt dat 97% van de in aanmerking komende afnemers via het (distributie)netwerk waarop hij aangesloten is de keuze heeft uit meer dan 2 leveranciers. Omdat Electrabel met twee (weliswaar

² We maken hier abstractie van Elia, dat een aantal afnemers bedient via aansluitingen op 70 kV, 36 kV en/of 26 kV. Deze afnemers situeren zich in heel Vlaanderen, zodat Elia niet relevant is voor de oefening i.v.m. de dekkingsgraad van de distributienetbeheerders die 2, 3 of meer actieve leveranciers op hun grondgebied hebben.

autonome) entiteiten actief is (Electrabel NV en Electrabel Customer Solutions) is de aanwezigheid van 3 actieve leveranciers echter onvoldoende om van reële concurrentie te spreken. Het kan immers in de praktijk neerkomen op een duopolie. Daarom is het verheugend vast te stellen dat ruim 88% van de in aanmerking komende afnemers in Vlaanderen de keuze heeft uit 4 of meer leveranciers via het (distributie)netwerk waarop hij aangesloten. Dit is een indicator dat het overgrote deel van de Vlaamse in aanmerking komende afnemers een beroep kan doen op meerdere elkaar beconcurrerende leveranciers.

De evolutie van het aantal leveranciers actief op de Vlaamse elektriciteitsmarkt

Tot op heden besliste geen van de actieve leveranciers hun activiteiten op de Vlaamse markt stop te zetten. Integendeel, het aantal maatschappijen dat belangstelling toonde voor het aanvragen van een leveringsvergunning of bezig is dit te doen, is aanzienlijk.

Het is mogelijk dat over enkele maanden 17 maatschappijen over een vergunning voor de levering van elektriciteit via het distributienet in Vlaanderen zullen beschikken

Het totaal aantal uitgereikte en aangevraagde leveringsvergunningen en de aankondigde intenties een aanvraag in te dienen, belooft in totaal 17. Dit biedt perspectieven voor een sterke uitbreiding op korte termijn van de reële concurrentie op de Vlaamse elektriciteitsmarkt.

Marktaandelen

In de beschouwde periode telde de Vlaamse elektriciteitsmarkt volgens de resultaten van de bevraging 2614 in aanmerking komende afnemers. Kijken we naar de marktaandelen van de verschillende leveranciers, dan zien we een sterk uiteenlopende situatie naargelang we deze uitdrukken in aantal afnemers of in geleverde hoeveelheden energie.

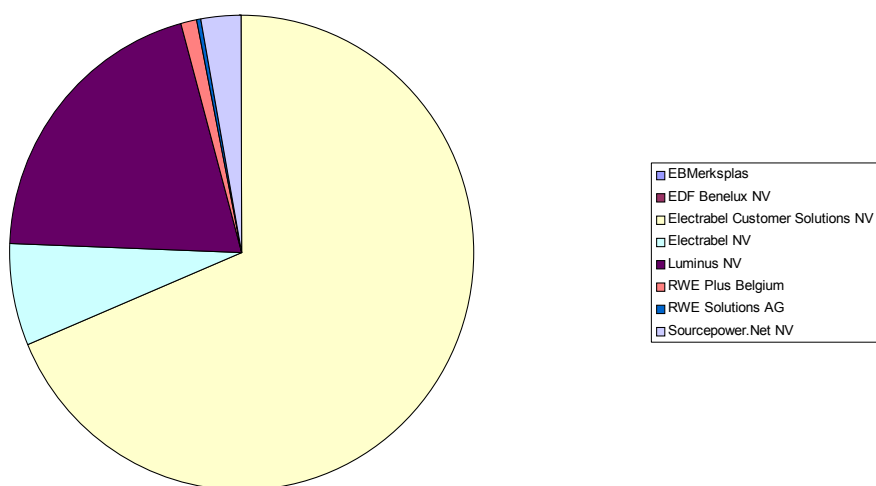
In beide benaderingen (aantal in aanmerking komende afnemers en geleverde energie) komt duidelijk één leverancier als de grootste naar voren. Als we aannemen dat de tweedeling van de beide Electrabels een tijdelijk situatie is, en alle in aanmerking komende afnemers op termijn bij een van beide leveranciers zullen terechtkomen, moeten we vaststellen dat deze (potentiële) marktspeeler in beide invalshoeken zo'n driekwart van de markt zal in handen hebben.

De Europese Commissie gebruikt o.a. het gecumuleerde marktaandeel van de drie grootste leveranciers als indicator van de marktconcentratie. Voor onze beide invalshoeken geeft dit respectievelijk 95,8% en 85,7%. Op deze basis kan dus niet ontkend worden dat de markt nog steeds zeer sterk geconcentreerd is.

Marktaandelen (uitgedrukt in aantal in aanmerking komende afnemers):

Tabel 2a	
Electrabel Customer Solutions	68,6%
Luminus	20,5%
Electrabel NV	6,8%
Sourcepower	2,75%
RWE+	0,99%
RWE Solutions	0,31%
EBM	0,08%
EDF	0,04%

Marktaandelen aantal vrije klanten

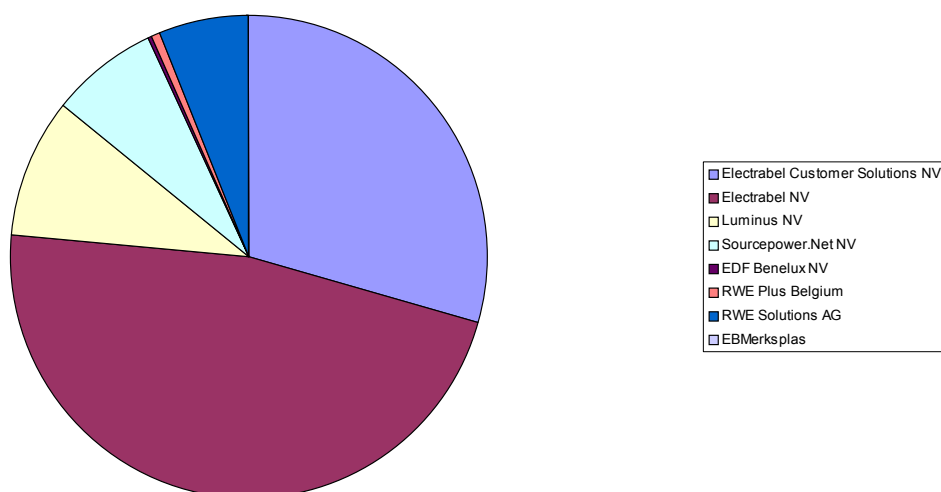

Marktaandeel (uitgedrukt in geleverde energie op de vrijgemaakte markt):

Tabel 2b	
Electrabel NV	47,0%
Electrabel Customer Solutions	29,4%
Luminus	9,3%
Sourcepower.net	7,4%
RWE Solutions	6,0 %
RWE+	0,6%
EDF	0,3%
EBM	0,1%

marktaandelen geleverde energie

De situatie van Electrabel Customer Solutions (ECS) en Electrabel N.V. vergt enige toelichting. Uit tabel 3 blijkt duidelijk dat de strategie van beide ondernemingen complementair is. ECS bedient overwegend binnen de op het ogenblik in aanmerking komende afnemers een publiek dat lagere verbruikscijfers optekent en probeert daarbij relatief grote hoeveelheden afnemers te bereiken. Electrabel N.V. mikt op grootgebruikers, dwz met een jaarverbruik boven 10 GWh en stelt zich tevreden met kleine klantenaantallen.

Tabel 3					
Leverancier	Gegevens	>10 GWh	<> 5 en 10 GWh	< 5 GWh	Eindtotaal
Electrabel Customer Solutions NV	%-belang vermogenscategorie	7,09%	13,90%	79,02%	100,00%
	klantenaantal	127	249	1416	1792
Electrabel NV	%-belang vermogenscategorie	85,96%	3,37%	10,67%	100,00%
	klantenaantal	153	6	19	178

Contractgegevens en prijsevolutie

Reële concurrentie laat zich niet enkel afmeten aan de hand van marktaandelen en intrede en exits van leveranciers, ook de voorwaarden van het aanbod dat de leveranciers hun afnemers doen zijn van groot belang. Deze voorwaarden vinden we terug in de contracten. Ze hebben betrekking op de

gehanteerde prijzen, maar ook andere contractvoorwaarden, zoals duurtijd van de contracten, opzegbaarheid en aanpasbaarheid, enz.

Hierover kon echter nog relatief weinig betrouwbare informatie verzameld worden. Zo hanteert een aantal partijen in de markt een voorlopig contract en hebben alle leveranciers een minstens gedeeltelijke opzegbaarheid ingebouwd in de gesloten contracten.

De duur van de gehanteerde contracten is zeer gelijklopend, namelijk 1 tot 2 jaar. De beide Electrabels werken met contracten die van 1 tot 5 jaar geldig (kunnen) zijn. Vanuit het standpunt van de afnemers bekeken is het zich contractueel vastleggen voor een termijn van meerdere jaren in de huidige context van de elektriciteitsmarkt wellicht geen goede zaak.

Over de prijsevolutie werd onvoldoende betrouwbare informatie verzameld om dit te behandelen in dit eerste rapport.

2/3de van de afnemers maakte een actieve keuze voor een bepaalde leverancier op het moment dat ze in aanmerking komende afnemers werden

Ook over switchinggedrag van afnemers tussen de leveranciers kon nog weinig relevante informatie verzameld worden, gezien de erg jonge markt die we bekijken. Toch is het verheugend vast te stellen dat 2/3de van de in aanmerking komende afnemers een actieve keuze maakten voor een bepaalde leverancier. Slechts 1/3de maakte geen expliciete keuze en werd daarom door hun distributienetbeheerder toegewezen aan de door deze aangeduide “default-leverancier”. Dit wijst op een zekere “maturiteit” van de markt en bewijst dat de afnemers over het algemeen goed geïnformeerd waren over de vrijmaking en hun keuzemogelijkheden.

Besluit:

Het is onvermijdelijk dat dit eerste rapport nog een aantal vragen onbeantwoord laat. De vrije elektriciteitsmarkt in Vlaanderen is nog zeer jong en haar kader is nog in volle ontwikkeling, zodat het onvoorzichtig zou zijn nu reeds conclusies te willen trekken op vlakken als switchinggedrag of prijsevoluties.

We kunnen niet anders dan vaststellen dat een aantal uitgangsposities niet de meest gunstige is. Zo is er weinig concurrentie op niveau van de elektriciteitsproductie en is er een beperkte invoercapaciteit voor elektriciteit. Gekoppeld aan de nog in volle evolutie zijnde (regelgevende) context van de markt, is het niet verrassend dat deze nog een sterk geconcentreerd karakter heeft.

Maar er zijn elementen uit onze eerste marktbevraging die optimistisch stemmen.

- De elektriciteitsafnemers waren bereid om actief de markt op te gaan, dat bewijst het feit dat 2/3de van de afnemers een actieve keuze voor een bepaalde leverancier maakte op het moment dat ze in aanmerking komende afnemers werden.
- Concurrentie (en dus de markt en de afnemers) is ermee gebaat dat er zo veel mogelijk (ernstige) leveranciers zich aandienen. Het feit dat het aantal maatschappijen dat belangstelling toont voor het aanvragen van een leveringsvergunning of bezig is dit te doen aanzienlijk is, vormt dus een tweede positief signaal. Hierdoor is het mogelijk dat over enkele maanden 17 elektriciteitsleveranciers actief zullen zijn in Vlaanderen.
- Nu reeds heeft ruim 88% van de in aanmerking komende afnemers in Vlaanderen keuze uit meer dan 3 leveranciers via het distributienet waarop hij aangesloten is. Dat bewijst dat een groot deel van Vlaanderen nu reeds over een potentieel aan concurrentie beschikt, potentieel dat in de toekomst enkel maar kan toenemen.

Deel 3

Ter aanvulling van de kwantitatieve elementen uit de bevraging geven we hieronder, ongefilterd en onbewerkt, de reacties van de ondervraagde marktpartijen op de kwalitatieve vragen uit de bevraging.

Antwoorden van de leveranciers

Ervaart u het bestaan van toegangsbarrières op de markt? Zo ja, welke toegangsbarrières ziet u (in volgorde van belangrijkheid) en hoe kan hieraan volgens u tegemoetgekomen worden?

- Het voorlopige karakter van de distributienettarieven creëert onzekerheid;
  - Voorbeelden hiervan vormen de prijsverschillen tussen Nederland en Vlaanderen voor de toegang tot de distributienetten en het transmissienet;
  - Alsook de grote verschillen tussen de tarieven van de zuivere en de gemengde distributienetbeheerders (DNBs);
- Er is nog geen sprake van een goed ontwikkelde groothandelsmarkt voor elektriciteit, zodat er ook geen reële concurrentie onder binnenlandse producenten mogelijk is;
  - Dit ligt onder andere aan het CPTÉ-contract tussen SPE en Electrabel;
  - En de niet transparante toegang tot de voorhanden zijnde importcapaciteit;
- Er is geen klaarheid over het tempo en de inhoud van het Europees liberaliseringproces. Hierdoor wordt het transport over de landsgrenzen sterk gehinderd. Anderzijds vragen industriële afnemers steeds meer naar Europese offertes;
- De verplichting om Groenestroomcertificaten (GSC) neer te leggen;
  - Er zijn nog geen GSC te koop, dit creëert onzekerheid over de toekomstige kostprijs;
- Er zijn nog steeds enkele uitvoeringsbesluiten in voorbereiding. Dit creëert onzekerheid.
- De grote complexiteit van de Belgische regelgeving, het bestaan van verschillende competente beleidsniveaus, het niet homogene karakter van de Belgische wetgevingen, het ontbreken van hiërarchie of “interfaces” tussen de wetgevingen;
- Het ontbreken van het Technisch Reglement Distributie, wat er onder meer toe leidt dat niet discriminatoire toegang tot de distributienetten niet gegarandeerd was;
- Het ontbreken van de gedragscode, waardoor onzekerheid ontstond over switching;
- Het ontbreken van garanties op strikte unbundling, onder andere het gevolg van de 5 jaar overgangperiode naar de nieuwe structuren van de DNBs;
- De onzekerheid over de onafhankelijkheid van het op te richten meteringbedrijf;
- Het gebruik van de merknaam “Electrabel” door Electrabel Customer Solutions, de gemengde distributienetbeheerders (DNBs) en (wellicht) door het toekomstige meteringbedrijf;

Suggesties:

- Het opnemen van consumptieprofielen in het Technisch Reglement Distributie als overgangsmaatregel;
- Het onmogelijk maken van “predatory pricing”, waarbij een offerte van een nieuwe leverancier actief beantwoord wordt door de huidige leverancier van de klant, omdat deze weet heeft van het feit dat zijn klant benaderd werd;
- Strikt toezicht op de werking van de clearing houses (waar de gegevensuitwisseling ivm afnemers die van leverancier willen veranderen zal plaatsvinden);
- Het opstellen van een gedragscode voor het personeel van de DNBs en de leveranciersbedrijven, die gedetailleerder is dan het opleggen van het “beroepsgeheim”;
- Het opleggen van resultaatsverbintenissen aan de DNBs, ook inzake het garanderen van niet-discriminatoire toegang tot de distributienetten, bvb.;
- Het aanpassen van de wet op de overheidsopdrachten aan de nieuwe situatie op de elektriciteitsmarkt;
- De afnemer zelf het toegangscontract laten tekenen (cfr. Nederland);
- Het uniformiseren van de distributienettarieven.

Hoe ervaart u de (administratieve) context van de vrijgemaakte elektriciteitsmarkt, in Vlaanderen, België en Europa? Welke problemen ziet u i.v.m. administratieve procedures (in volgorde van belangrijkheid) en hoe kan hieraan volgens u tegemoetgekomen worden?

- De moeilijke onderhandelingen tussen de leveranciers en Elia/DNBs rond de toegangscontracten, waarbij weinig of geen onderhandelingsruimte beschikbaar is;
- Het ontbreken van voldoende info over de evolutie en de ontwikkeling van het reguleringskader;
- Het ontbreken van Technische reglementen en distributienettarieven;
- Het bestaan van vragen bij de afnemers naar de inhoud en de draagwijdte van de toegangscontracten met de DNBs.

Suggesties:

- Het publiceren van de lijst van de toekomstige in aanmerking komende afnemers;
- Het oprichten van een gestructureerd overlegplatform met alle marktpartijen door de VREG;

Antwoorden van de distributienetbeheerders op de vragenlijst “Vrijmaking Vlaamse elektriciteitsmarkt”

Ervaart u het bestaan van toegangsbarrières op de markt? Zo ja: welke toegangsbarrières ziet u (in volgorde van belangrijkheid) en hoe kan hieraan volgens u tegemoetgekomen worden?

- De moeilijkheden bij de toepassing van de criteria voor het bepalen van in aanmerking komende afnemers;
- De vertraging bij de aanduiding van de netbeheerder;
- Het ontbreken van de Technische reglementen en standaarden.

Hoe ervaart u de (administratieve) context van de vrijgemaakte elektriciteitsmarkt, in Vlaanderen, België en Europa? Welke problemen ziet u i.v.m. administratieve procedures (in volgorde van belangrijkheid) en hoe kan hieraan volgens u tegemoetgekomen worden?

- Het ontbreken van tariefstructuur en de definitieve tarieven voor de distributienetten;
- Het bestaan van onduidelijkheid over wie de erkende leveranciers waren;
- Heersende onduidelijkheid over de voorwaarden van de default leverancierregeling;
- Het bestaan van onduidelijkheden door nog ontbrekende regelgeving;
- De toename van de administratie weegt op de kosten;
- Het feit dat de nood aan meer info-uitwisseling leidt tot meer administratie;
- Er is nood aan een goede voorlichting van de afnemers, dubbele facturen (transport en levering) moeten vermeden worden.

Suggesties:

- Het oprichten van een gestructureerd overlegplatform met alle marktpartijen door de VREG;
- Dubbele rapportering voor VREG en CREG dient vermeden te worden.